NITO

Finansdepartementet
Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

18.12.2021

Innspill til statsbudsjett for 2023

NITO er glad for at Hurdalsplattformen har en tydelig og forpliktende satsing på bærekraftig omstilling og et tydelig mål om å kutte utslipp. Vi viser til målsettingen om å øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030, og samtidig gjøre nødvendige omstillinger for å nå klimamålene.

Satsingene vil føre til store endringer i etterspørsel etter kompetanse i arbeidsmarkedet. NITO vil understreke at regjeringen trenger ingeniørkompetanse for å lykkes med sine målsetninger. Dette løftes dessverre ikke tilstrekkelig i Hurdalsplattformen. NITO frykter at mangel på ingeniørarbeidskraft dermed kan bli en stor utfordring.

Mangelen på arbeidskraft er i noen grad synliggjort gjennom åpningen av samfunnet høsten 2022. Dette er imidlertid et strukturelt problem, noe også kompetansebehovsutvalget har slått fast.

NITO mener derfor tiltak for en bærekraftig økonomi må følges av tiltak for rekruttering og kompetanseheving innen teknologisk kompetanse. Det bør lages en plan for omstilling av arbeidsstyrken og økonomien etter hvert som aktiviteten på norsk sokkel reduseres, og som kan være med å løfte eksport innen bærekraftige næringer.

For å lykkes er det viktig at regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk som styrker norske virksomheters konkurransekraft og høy sysselsetting. Regjeringen må føre en politikk for stabil kronekurs, forutsigbar rente og et konkurransedyktig skatteregime for næringslivet.

Konkrete forslag til statsbudsjettet for 2023

Skattefradrag på fagforeningskontingent
For å sikre legitimiteten for den norske arbeidslivsmodellen er det viktig med stor oppslutning om arbeidslivets parter. NITO er derfor svært glad for at regjeringen i Hurdalsplattformen ønsker å doble skattefradraget for fagforeningskontingenten og at man i tilleggsproposisjonen for budsjettet for 2022 gjennomfører halve økningen, og med en lovnad med å ta den andre halvdelen i statsbudsjettet for 2023. For å unngå at verdien av økningene i fradraget skal tape seg i verdi over tid ber vi om at den innføres en mekanisme for årlig oppjustering av fradraget i takt med lønnsveksten.

Skatt på medeierskap
Aksjekjøp gir en mulighet for ansatte til å ta del i verdiutviklingen i selskapet. Rabattordningen regjeringen avviklet for 2022 har vært et insitament for mange til å investere i sin egen bedrift. Ordningen legger til rette

for at ansatte kan bli medeiere i sin egen arbeidsplass. I stedet for å avvikle ordningen bør regjeringen legge til rette for at vanlige folk, uavhengig av bakgrunn, i økende grad blir medeiere.

- NITO ber regjeringen reversere avviklingen av ordning med skattefrihet for ansattes kjøp av aksjer

Kostnader ved hjemmekontor
Svært mange arbeidstakere har i løpet av de siste årene tatt i bruk hjemmene sine som arbeidsplass. Mange arbeidsgivere har vært villig til å støtte ansatte ved hjemmekontor, for å bidra til et bedre fysisk arbeidsmiljø for den ansatte og for å redusere de økonomiske merkostnadene som påløper ved hjemmekontor. En arbeidsgiver må i dag betale 14,1 % arbeidsgiveravgift for støtte til ansattes drift av hjemmekontor. Det mener NITO er urimelig. Det er også urimelig at ansatte må skatte for en vesentlig del av et tilskudd som «fordel vunnet ved arbeid».

NITO ber derfor regjeringen vurdere, og foreslå, grep som for eksempel liknende skatteregler som ved tilskudd til elektronisk kommunikasjon, både for arbeidsgiver og arbeidstaker eller å oppdatere satsene, og justere vilkårene for skattefri kontorgodtgjørelse til hjemmekontor.

Kompetanse
Det er behov for en ny og gjennomgående teknologi- og realfagssatsning som sikrer at vi klarer å møte etterspørselen i et arbeidsmarked som endrer seg raskt. Denne kompetansen er avgjørende for utviklingen arbeidslivet skal igjennom – være seg offentlig, privat eller ideell sektor.
En slik satsning bør inneholde:

- Styrking av realfag og teknologi i grunnskole og videregående skole
- Styrke finansieringen av de teknologitunge utdanningene i høyere utdanning.
- Øke antall studieplasser innen teknologiske fag.

Skal vi lykkes med et kunnskapsintensivt arbeidsliv må det sterkere insentiver til for at flere skal få mulighet til etter- og videreutdanning. NITO har følgen forslag til tiltak:

- Etablere regionale kompetansefond styrt av partene i arbeidslivet
- Langsiktig finansiering av bransjeprogrammene for kompetanseutvikling
- Etablere «Kompetansefunn digitalt», en skatteinsentivordning for å investere i økt digital/teknologisk kompetanse

Bioingeniørutdanningene

Koronapandemien har vist at bioingeniører og medisinsk teknisk personell er svært viktige for landets helseberedskap. God beredskap innebærer tilgang på tilstrekkelig kompetent personell. Norge har ikke vært godt nok rustet for en pandemi på dette punktet og arbeidspresset på enkelte yrkesgrupper i helsetjenesten har vært enormt.

Det er derfor helt avgjørende at antallet fullfinansierte bioingeniørstudieplasser økes betydelig. Tilgangen til praksisplasser er den enkeltfaktoren som har mest å si for dimensjonering av bioingeniørutdanning og de fleste andre helse- og sosialfagutdanninger. For å øke antallet studieplasser, må mange flere praksisplasser etableres.

Klimatilpasning og forebygging
Det er positivt at regjeringen i Hurdalsplattformen vil styrke klimaberedskapen. Det må følges opp av økte bevilgninger til forebygging og klimatilpasning, spesielt rettet mot forebygging av flom, ras og skogbranner. Det vil kunne bidra til å forhindre tap av liv og helse, og skade på infrastruktur. Det er god økonomi å forebygge framfor de enorme kostnadene gjenoppbygging fører med seg.

- Regjeringen må øke bevilgninger til klimatilpasning og forebygging.

Bærekraftig industri og næring
Regjeringen må prioritere å styrke støtteordninger for innovasjon og teknologiutvikling for bærekraftig næringsutvikling. En rekke mulige modeller for investeringer og risikoavlastning er lansert og NITO støtter at det utredes modeller med statlig eierskap og nye typer fond for å få å mobilisere kapital inn mot grønn teknologi og industri. Premisset for dette er at ordningene:

- stiller krav eller er innordnet på en slik måte at industrialisering, innovasjon og kompetanseutvikling i hovedsak skjer i Norge.
- sikrer at staten ikke tar mesteparten av den finansielle risikoen uten å stille motkrav – staten må sikres en andel av eventuell framtidig gevinst
- utformes slik at de treffer små- og mellomstore bedrifter og eksisterende næringsliv.

NITO vil peke på viktige områder som bør prioriteres:

- Realisere og oppskalere ***fangst og lagring av C02*** som avgjørende klimateknologi innen industri og energigjenvinning.
- Utvikle infrastruktur og markeder for ***hydrogen***.
- Utvikle flytende ***havvind*** med stimuleringsordninger, og krav som gir et hjemmemarked for leverandører i Norge.
- Sette av midler som bidrar til arealer og kraft slik at det kan utvikles ***batteriindustri*** i Norge.
- Satse på utvinning av ***mineralforekomster*** i Norge inkludert såkalt urban mining og gjenvinning av batterier.

Maritim industri
Maritim industri må ha gode nok rammevilkår, slik at det er mulig å konkurrere med andre land. I dag kan det se ut som at dette ikke er tilfelle, ved at oppdrag går ut av Norge. De norske nybyggingsverftene har behov for økt aktivitet for å bevare og utvikle kompetanse og sysselsetting. Forsering av utredningen av ny fartøystruktur for Sjøforsvaret og en påfølgende beslutning om å bygge nye fartøyer i en konkurranse mellom norske verft vil være det fremste konkrete aktivitetsfremmende bidraget til å hjelpe verftene.
NITO ber regjeringen:

- framskynde bevilgningene til standardiserte fartøy i statsbudsjettet for 2023**.**
- opprette en ekspertenhet for offentlige anskaffelser.

Bredbånd
Pandemien har vist at bredbånd er enda viktigere enn det vi trodde før. Regjeringen må bidra mer aktivt til at hele landet får høyhastighetsbredbånd. Vi anslår at behovet kan være på over en milliard kroner årlig i fem år framover. Operatørene investerer ikke dersom det ikke er kostnadssvarende. Nå står de siste 10 prosentene igjen og disse er i stor grad også de dyreste. Med en kostnadsnøkkel der kommunene skal dekke 25 prosent vil

kommuneøkonomien spille inn for å få dette til. En måte å bøte på dette på er derfor behovsprøving der staten dekker kostnadene til kommuner som ikke har god nok økonomi.

- Staten må øke tilskuddsordningen for bredbånd i statsbudsjettet til 1 milliard kroner per år, i perioden 2022-2025
- NITO foreslår at myndighetene i samarbeid med KS innfører behovsprøving av kravet til 25 prosent kommunal finansiering, slik at kommuner med dårlig økonomi kan få støtte til denne andelen

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær